

„ארה"ב לא תהיה במצב שבו תתמוך

בסיפוח של שטחים לישראל *

נוכחות צבא בינלאומי מעם האו"ם

(המשך מעמוד 11)

ואחד האישים החשובים ביותר קבע פסקנית (רשמתי את הנוסח בעת השיחה): „ארצות-הברית לא תהיה במצב שבו תתמוך בסיפוח מאסיבי של שטחים לישראל."

ירושלים. הכל מבינים כי זוהי הבעיה הקשה ביותר. הנוסחה היא עתה שירושלים תישאר מאוחדת, ושיינתן בה מעמד מיוחד לערבים. אך לגבי טיבו של „מעמד" זה שמעתי כמה וכמה ואריאציות שונות, המוכיחות כי הדבר הוא עדיין בשלב של מחשבה גולמית. למשל: ערביי ירושלים יישארו בעלי אזרחות ירדנית, ויהיו כפופים גם להבא לשיפוט ירדני ולמינהל ירדני. אך העיר עצמה תישאר מאוחדת תחת ריבונות ישראלית.

האם הערבים יוכלו להסכים לחיתור מוחלט על כל ריבונות בירושלים? התרשמתי כי המדינאים האמריקאים משתדלים לפי שעה להתחמק משאלה זו, להשאיר את בעיות הריבונות עד לסוף, בתיקחה שתימצא דרך לעקוף שאלה זו.

ע"זה. הצעת הפיתרון מתבססת על שתי הצהרות: הצהרת ישראל כי לא תסכים בשום פנים לשיבת מצרים לרצועה, והצהרת עבדאלנאצר שאינו מעוניין בהחזרת הרצועה לידי מצרים, ומאידך אינו מסכים לסיפוחה לישראל.

דבר זה מאפשר כמה פתרונות. למשל: צירוף הרצועה לירדן. או: הקמת מימשל בינלאומי ברצועה.

רמת הגולן. שטח זה כלל אינו נכלל בדיונים, מכיון שסוריה הודיעה שאינה מכירה בהחלטת מועצת-הביטחון.

באחת השיחות שאלו אותי בעל-פה: „מה תעשו אם תפרוץ מהפכה במשק, והממלכה החדשה תודיע שהיא מקבלת את ההחלטה ורוצה להצטרף למשתוממת?" ענית: „נכריז על יום צום ואבל."

הנוכחים בחקר, ונסתבר כי גם הם אינם מאמינים כי הדבר אקטואלי. מוסיפים כי שליטי סוריה, וכעת גם שליטי עיראק, הם „מטורפים."

צבא בינלאומי מסוג חדש

אר התנאים של הפיתרון המוצע הולכים אף הם בעיקבות ההחלטה של מועצת הביטחון, כשהכונה היא „נסיגה אל השלום."

הפליטים. ההחלטה מדברת על „הסדר צורך של בעיית הפליטים." מהו „הסדר צורך?" על כך ישנה החלטה קודמת של האו"ם, עוד מלפני 20 שנה. היא מבטיחה לכל פליט זכות חופשית לבחור בין שיבה לשטח ישראל, כאורח שוחר-שלום, ובין קבלת פיצויים.

באופן פורמאלי, אין כל אפשרות לארבעת הגדולים להציע משהו אחר מכפי שנקבע עליידי האו"ם בשעתו. יש להניח, איסוא, כי ההצעה הסופית תכלול את הנוסח הנה. אולם הוא שריוויג מראש, באופן מעשי, כך שישראל תוכל לקבלו.

איך? סעמים רבות אמרו עבדאלנאצר ומנהיגים אחרים, שאם אומנם תינתן בחירה חופשית לפליטים, רק כ-100 אלף יחזרו. (זה נאמר לפני כמה שנים גם לי, כשעוררתי שאלה זו, מפי אדם שהציג אותה לשליט מצרים ושמע את תשובתי.)

המהשגחה המתכנסת על כך היא: להלכה תאושר ההחלטה הנושנה, ולמעשה ייקבע כי מיספר החוזרים לא יעלה על מיספר מסויים — כ-100 אלף.

מאחר שכיום מוכנים חסידי-הסיפוח הקיצוניים ביותר, להלכה, לכלול בישראל מיליון וחצי ערבים, וזה במצב של מלחמת-נצח, יהיה קשה מאוד לשכנע מישהו שלא נוכל לעכל, במצב של שלום, מאה אלף.

ספנות. ההסכם יכלול זכות-מעבר בלתי-מוגבל של אוניות ישראליות בתעלת סואץ ובמיצר טיראן.

שארם אלי-שייך. האמריקאים מסרבים בהחלט להסכים לנוכחות צבאית ישראלית שם, מתוך הנחה ששום ערבי לא יוכל להסכים לכך. תחת זאת הם מציעים „נוכחות בינלאומית."

כלומר: צבא בינלאומי מטעם האו"ם. הערת באחת השיחות כי אחרי מה שקרה ערב מלחמת-ששת-הימים, קשה לדרוש מן הציבור הישראלי לשום את מיבטחו בחיל-הירום חוש. על כך הגיב בן-שיחי: „מה אתם רוצים? חיל-הירום הוא לא נועד בכלל להגן עליכם. מטרתו היחידה היתה לספק לעבדאלנאצר אליבי, כדי שיוכל להצדיק בפני דעת-הקהל הערבית את חוסר-המעש שלו כלפי ישראל במשך עשר שנים. כולם ידעו זאת."

ממשלתכם ידעה היטב כי נוכחות כוח-החירום תלויה אך ורק בהסכמת ממשלת מצרים. אתם לא יכולים לבוא עכשיו בטענות על הוצאת הכוח במאי 1967.

אחת איש הסביר לי כי הפעם הכונה היא למשהו אחר לגמרי. החווה שייחתם בין ישראל והערבים, בעיקבות יוזמת המעצמות, יאושר עליידי מועצת-הביטחון, וזו תתן ערובות לקיומו.

מועצת-הביטחון תשלח את הצבא הבינלאומי לשארם אלי-שייך (ואולי גם למקומות אחרים). אי-אפשר יהיה לסלק צבא זה, אלא על פי ההחלטה החרישה של מועצת-הביטחון. החלטה כזאת תהיה מעונה תמיד הסכמה של ארבע המעצמות — כלומר, הווסו האמריקאי וכל תמיד למנוע את הוצאת הכוח הבינלאומי.

פירון. התרשמתי כי הכונה היא שהשטחים שיפוגו עליידי צה"ל יפורזו, אך גם דבר זה לא פורט לפי שעה.

- אילו מגעים מתנהלים עתה מאחורי הקלעים?
- מה יקרה במרחב אם תיכשל יוזמת המעצמות?
- האם עלולה ארצות-הברית לנטוש את ישראל?
- מה יהיה מקום הפלסטינים בהסדר המוצע?
- על כך ידווח אורי אבנרי בהמשך שיחה זו.

המלחמה

צה"ל

משיב לאתגר

בשתי הגיורות העיקריות של המלחמה — במזרח ובדרום — הסתמן השבוע מיפ"ז נה בטקטיקה של צה"ל.

עד כה היו הפעולות לאורך קווי שביתת-הנשק קטן, סוריה, ירדן ומצרים פעולות מובהקות של מלחמת קודים. זוהי מלחמת-התשה, שעיקרה: תקריות-פתע מקומיות, חזירות למטרות חבלה ומודיעין, סיוורים מוגברים, מארבים והפגזות.

היו גם מיספר פעולות יוצאות-דופן: הן התקפה בכוח רב על כראמה, הפצצות מאי סביבות של חיל-האוויר הישראלי בשטח ירדן, שתי הפשיטות על גשרי הנילוס. אך אופייה הכללי של המלחמה, במשך השנה האחרונה, היה צמוד לקווי הביצורים. צה"ל היה נאלץ לראשונה מאז קיומו, לסגל לעצמו שיטות שביסודן הן הגנתיות.

במידה שנעשו פעולות מעבר לגבול — היו אלה פעו"ר

לות הנוכחות באופן ישיר מהשתלשלות ה" מצב לאורך הקוים הקבועים.

אכר הכנה ע"י התגמול. ארבע פעולות שבוצעו השבוע העידו על השינוי המתקרב. שתיים מהם יוזמו בידי צה"ל, השתיים האחרות היו פעולות קומנדו מצרי. פרשנים צבאיים ואסטרטגיים בדימוס העלו לאחורונה את הסברה, כי על צה"ל לשוב אל שיטת פעולות-התגמול. ביסודן, היו אלה פעולות של שתי-ענינים-תחת-עץ,

הסיגנון המצרי. הפעולה השנייה בוצעה בפניה ההררית, בה נפגשים גבולות ישראל, סוריה וירדן. יחידת חי"ר ישראלית חצתה את הירמוך, תקפה מוצבים ירדניים וכן סגעה בדרכה גם במיפעל-פיתוח ירדני חיוני: מוביל המים של עמק הירדן. זוהי תעלת אל-עיר (תעלת הביקעה) המובילה את מימי הירמוך לאורך 70 קילומטרים של ביקעת הירדן. הודות למימיה, יישב המלך חוסיין 100 אלף פליטים בביקעה השחונה. גם כאן לא היו אבדות לצה"ל, והפעולה — כמו הפשיטה על עדאבייה — הוגדרה כפי הפרשן הצבאי האלוף חיים הרצוג כ"עבודה מיקצועית נקייה."

התגובה המצרית הראשונה היתה באותו כיוון, אם כי בוצעה בסיגנון שונה לחלוטין. היחידות המצריות לאורך התעלה פתחו בהפגזה לילית לאורך כל הקו, כשהאש מועתקת מגיורה לגיורה. לבסוף רוכזה ה"הפגזה על מוצב מסויים, בין קנטרה לגשר פירדאן. החישוב: חיילי המוצב יראו בהם גוה זו חלק שיגנתי של ההטרדה הכללית, יתחבאו בבונקרים עד חלוף הפגזים.

תחת ח"טו ארטילרי זה חצתה מחלקת קומנדו מצרית את התעלה בסירות גומי, ניסתה לתדור את תחום המוצב הישראלי. אך המגינים היו ערים לתנועתם, קידמו אותם באש מדוייקת ויעילה. המצרים נסוגו, ב"השאיפה שלושה הרוגים וסימנים שהעידו על מיספר רב יותר של נפגעים.

הפעולה המצרית השנייה התקיימה בליל יום שני השבוע.

כוח פשיטה מצרי ניסה לחצות את תעלת סואץ בחסות רעלטה, ולחקוף מוצב צה"ל. הארטילריה המצרית פתחה באש בשעות

פרשי-אוויר בפעולה ליד הגבול פעולות התגמול — נקמה והרחעה

שכונתה המוצהרת היתה כפולה: נקמה, והרחעה. אך המציאות המדינית והצבאית של 1969 אינה זו של שנות ה-50. הצבאות הערביים — ועימם אירגוני הטרור הפלסטיניים — טועלים עליי תוכנית ברורה, המוכתבת על-ידי פיקוד מרכזי, חותרת ליעדים ארוכי-כטרחה. בראש-הראשונה: ריתוק צה"ל וה"תשתו, והגלת מעמסה רצופה על הכלכלה הישראלית, כדי להביא להכרעה מדינית ולנסיגה מהשטחים.

המושג „פעולות-תגמול" בהקשר זה מאי בד את משמעותו. תגובה צבאית נגד כוח צבאי סדיר לא תשנה את האסטרטגיה ה"ערבית, המעוניינת דווקא בהסלמה. לא כל שכן פשיטה על כפרים או מחנות של חב"לנים מעבר לגבול. הקומנדו הימלי. מה אם כן משמעותן של שתי הפשיטות שערך צה"ל השבוע? הפעולה הראשונה בוצעה על-ידי יחידת קומנדו של חיל-הים, במסרץ סואץ. בחש"כ-תלילה הגיעו אנשי-הקומנדו אל החוף ה"מצרי של המפרץ, בכניסה לגמל צבאי קטן בשם עדאבייה. עשרה קילומטרים דרום-מזרע לעיר סואץ. היתה זו פשיטה קלאסית, שמטרתה לחבל במיתקן צבאי סדיר, לפגוע במיספר רב ככל האפשר של חיילים, ל"רוע אי-ביטחון לאורך הקוים המצריים, ול"אקץ את הצבא המצרי לקיים דריכות מתדת בכל מערכו ולפור את כוחותיו לשמ"רת יעדים מנני פשיטות דומות בעתיד. מיספר ההרוגים נתון בחיכות. המצרים טענו: חמישה הרוגים; על-פי התחקיר של מצרעי הפשיטה, נקבע מיספר האבידות ה"מצריות כ-26 איש. לאנשי חיל-הים היו שני פצועים קל.

התנחלות

למי מפריע

השקט בשטחים?

תופעה חדשה כיערה השבוע את הרקע הפוליטי במדינה: שלוש קבוצות עצירים ניסו לבצע התנחלות פראית בסביבות שכם. כוחות הביטחון סיכלו את ניסיונם, אולם (המשך בעמוד 18)